

Gunišová, Eliška

Jubilující Viera Žemberová

Slavica litteraria. 2018, vol. 21, iss. 1, pp. 129-130

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SL2018-1-11>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138003>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Jubilujúca Viera Žemberová

Eliška Gunišová (Brno)

Rok 2018 so sebou prináša významné životné jubileum poprednej osobnosti slovenskej literárnovednej obce, prof. PhDr. Viery Žemberovej, CSc. (*1948), ktorej nespochybniteľný a pretrvávajúci prínos pre vedecké bádanie, poznanie, no i vysokoškolské vzdelávanie môžeme pri tejto príležitosti opätovne oceniť v jeho plnom rozsahu a hĺbke.

Viera Žemberová sa narodila do historicky a kultúrne podnetného prostredia mesta Levoče, avšak jej cesta za vzdelaním ju zaviedla do hlavných centier regiónu – strednú školu absolvovala v Košiciach a na ňu úspešne nadviazala v rokoch 1967–1972 štúdiom slovenčiny a dejepisu na Filozofickej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Prešove. So svojou alma mater nakoniec spojila svoj profesijný vývoj natrvalo, keďže tu zostala pôsobiť najprv ako asistentka a následne, v pomerne krátkom čase vzhľadom k svojim rastúcim odborným znalostiam a úsiliu, postúpila v rámci vedeckého a akademického rebríčka až na pomyselný vrchol – v roku 1976 obhájila titul PhDr., v roku 1984 jej bola udelená vedecká hodnosť kandidát vied (CSc.), v habilitačnom konaní bola nakoniec menovaná docentkou a v roku 1998 i profesorkou. Viera Žemberová pri svojom pôsobení na Univerzite P. J. Šafárika v Prešove (dnes Prešovská univerzita v Prešove) neobmedzila svoje aktivity len na oblasť vedeckú a pedagogickú, ale prepožičala svoje schopnosti, znalosti a skúsenosti aj k rozvoju Filozofickej fakulty PU v Prešove ako jej prodekanka pre vedu, umeleckú činnosť a doktorandské štúdium.

Kým osobný a profesijný život Viery Žemberovej je primárne spojený s regiónom východného Slovenska, jej pôsobenie a hlavne jej odborný impakt však túto oblasť ďaleko presahujú dosahujúc medzinárodných kvalít – profesorka Žemberová pôsobila ako pedagogička v rámci študijných pobytov i trvalo na univerzitách v Poľsku, Maďarsku, Rusku, Českej republike i na Ukrajine, bola a stále je pravidelnou a cenenou účastníčkou zahraničných konferencií, hosťujúcou prednášajúcou. Jej vedeckú orientáciu nemožno zhrnúť do niekoľkých viet. Dokazujú to i jej vysoko nadpriemerné publikačné aktivity, ako aj účasť na odborných konferenciách a kolokviách. Vo všeobecnosti možno tvrdiť, že odborný záujem Viery Žemberovej sa sústreďuje predovšetkým na literárnovedné bádanie problematiky slovenskej prózy 19. – 21. storočia. Toto vymedzenie odštartovala už dizertačnou prácou s názvom *Slovenská historická próza medzivojnového obdobia*. Martin Kukučín, Ladislav Nádaši Jégé, Martin Rázus. Nasledovalo obdobie, v ktorom sa venovala problematike literatúry pre deti a mládež; reflektovala poetologické a estetické súvislosti a autorské stratégie v literárnom diele; upriamovala pozornosť na dejiny literatúry ako na živý organizmus, v ktorom vzájomne komunikujú autor, jeho tvorivá metóda a dielo, ale zároveň zostavila aj výbery z poézie, participovala na tvorbe stredoškolských, ale i vysokoškolských učebníc a príručiek. V desiatich rokoch 21. storočia na prešovskej akademickej

pôde výrazne prispela k zintenzívneniu záujmu o genologický výskum projektom *Genologické a medziliterárne štúdie*, z ktorého následne vznikli dva vedecké zborníky, pričom sa žánrovej problematike venovala aj v samostatnej monografii *Žáner v pohybe – pohyby žánru* vydané v roku 2012. Charakteristickým znakom vedeckých výstupov Viery Žemberovej najmä z posledných rokov je tendencia koncipovať ich v širšom slavistickom kontexte, najmä s presahom do ruského a ukrajinského literárneho priestoru. Neodmysliteľnou súčasťou vedeckej pozornosti jubilujúcej profesorky je žena ako autorský subjekt, ktorej sa venuje v desiatkach svojich odborných prác a pomáha tak zintenzívňovať povedomie o slovenských spisovateľkách minulých, ako i tých súčasných.

V neposlednom rade, práve tu – v literárnom periodiku Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity – je nutné vyzdvihnúť i cenný prínos Viery Žemberovej najskôr ako riadnej pracovníčky Ústavu slavistiky FF MU, neskôr ako externej spolupracovníčky. Od roku 2008 rozširovala na brnianskej pôde povedomie o slovenskej literatúre a kultúrnych dejinách, pričom prednášala nielen pre študentov slovistiky. Len v rámci tohto pracoviska viedla takmer tri desiatky záverečných prác. Od roku 1998 nájdeme iba v digitálnej knižnici Masarykovej univerzity viac ako 100 jej uverejnených štúdií, recenzií, materiálov a marginálií.

Profesorka Viera Žemberová prednáša, píše, vzdeláva, vedie záverečné práce, vďaka čomu prispieva k pestovaniu slovenskej kultúrnej identity už 46 rokov. Za jej odhodlanie, vytrvalosť a vykonanú prácu jej patrí veľká vďaka nás všetkých.

Mgr. Eliška Gunišová

Ústav slavistiky

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika

egunisova@gmail.com